

Sygn. akt *I ACa 90/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Staniszevska

Sędziowie: SSA Hanna Małaniuk

SSA Jerzy Geisler /spr./

Protokolant: St. sekr. sąd. Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółce Akcyjnej**

w W.

przeciwko **A. S.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 30 listopada 2015 r. sygn. akt I C 375/15

1. **prostuje oczywistą omyłkę pisarską w oznaczeniu strony pozwanej w wyroku z dnia 30 listopada 2015 r. wpisując w miejscu nazwiska (...) prawidłowe nazwisko (...);**
2. **zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że utrzymuje w całości nakaz zapłaty z dnia 18 lipca 2014 r. wydany w postępowaniu nakazowym w sprawie sygn. akt I Nc 55/14;**
3. **zasądza od pozwanej na rzecz powoda 11.400 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.**

Jerzy Geisler Ewa Staniszevska Hanna Małaniuk

--	--	--

UZASADNIENIE

Powód, (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., domagał się zasądzenia od pozwanej, A. S., kwoty 300.454,04 zł. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że na podstawie umowy kredytu z 23.06.2009 r. (...) spółka z o.o. z siedzibą w M. uzyskała kredyt w wysokości 180.000 zł. Na zabezpieczenie tego zobowiązania kredytobiorca wystawił weksel

własny in blanco, który poręczyła A. S.. Poza tym wystawił deklarację wekslową, którą jako prokurent podpisała pozwana. Wobec braku spłaty kredytu strona powodowa uzupełniła weksel zgodnie z deklaracją jego wystawcy i wezwała pozwaną do jego wykupu pismem z dnia 19.03.2014 r.

Nakazem zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z dnia 18.07.2014 r. Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Pozwana A. S. wniosła zarzuty od nakazu zapłaty wnosząc o jego uchylenie oraz oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu pozwana podniosła, iż weksel in blanco został uzupełniony przez stronę powodową po upływie terminów przedawnienia roszczenia podstawowego wynikającego z umowy kredytu z 2009 r., którą przedmiotowy weksel miał zabezpieczać. Dodatkowo, w ocenie pozwanej, strona powodowa nie wykazała w jaki konkretnie sposób wyliczyła kwotę dochodzoną pozvem.

Powód zanegował twierdzenie pozwanej, jakoby w sprawie nastąpiło przedawnienie.

Wyrokiem z dnia 30.11.2015 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze uchylił nakaz zapłaty z dnia 18.07.2014 r. wydany w postępowaniu nakazowym w sprawie I Nc 55/14, powództwo oddalił i orzekł o kosztach procesu. - k. 168 Ustalenia faktyczne i motywy prawne wyroku Sąd przedstawił w uzasadnieniu na piśmie na kartach 171-174

Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

Na podstawie umowy kredytu z dnia 23.06.2009 r. powód udzielił spółce (...)

z o.o., w imieniu której działała prokurent A. S., kredytu odnawialnego opiewającego na kwotę 180.000 zł, z przeznaczeniem na finansowanie bieżących zobowiązań wynikających z wykonywanej działalności. Kredyt został udzielony na okres od 23.06.2009 r. do 22.06.2010 r.

Zobowiązanie z umowy zostało zabezpieczone wekslem in blanco kredytobiorcy poręczonym przez pozwaną A. S., hipoteką kaucyjną do kwoty 200.900 zł na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu położonym w N. przy ul. (...), cesją praw z polisy ubezpieczeniowej, klauzulą potrącenia wierzytelności z podanego rachunku bankowego (...) należącego do kredytobiorcy.

W dniu 19.01.2011 r. powód wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), w którym stwierdzono wymagalne zadłużenie dłużnika (...) spółki z o.o. opiewające na łączną kwotę 189.680,52 zł. Postanowieniem z 1.06.2011 r. Sąd Rejonowy w Nowej Soli nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) przeciwko (...) sp. z o.o. W dniu 20.06.2012 r. wierzyciel skierował do komornika sądowego wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, w celu wyegzekwowania należności stwierdzonej ww. tytułem wykonawczym, opiewającej na łączną kwotę 244.681,27 zł.

Pismem z 19.03.2014 r. strona powodowa wezwała pozwaną do wykupu weksla w oznaczonym terminie do dnia 18.04.2014 r., informując jednocześnie, że wystawiony "weksel in blanco został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową w dniu 19.03.2014 r.

Na dzień 18.04.2014 r. zadłużenie dłużników solidarnych; (...) sp. z o.o. i A. S. wobec (...) SA opiewała na kwotę 300.454,04 zł.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona powodowa wywodziła swe roszczenia ze zobowiązania wekslowego, jednocześnie w uzasadnieniu żądania pozwu powołując się na stosunek podstawowy - umowę kredytu z dnia 23.06.2009 r. - do którego wystawiony został weksel in blanco poręczony przez pozwaną.

Przedstawiając rozważania jakie legły u podstaw rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w pierwszej kolejności należy wskazać, że dopóki weksel nie zostanie indosowany, dopóty poręczyciel wekslowy wystawcy weksla może powoływać

się na zarzuty ze stosunku podstawowego. Pozwana, mimo że jest poręczycielem wekslowym jest zatem uprawniona do powoływania się na przedawnienie wobec niej roszczenia ze stosunku podstawowego.

W sprawie nie ulega wątpliwości fakt, że roszczenia strony powodowej przedawniają się z upływem trzech lat - art. 118 kc.

Rozpoznając przedmiotową sprawę należy wskazać, iż zarówno kredytobiorca (...) sp. z o.o., jak i pozwana byli dłużnikami solidarnymi. Pozwana stała się dłużnikiem solidarnym przez udzielenie poręczenia. W przypadku wystąpienia solidarności biernej, mimo iż ustawodawca zakłada istnienie jednego roszczenia, za które kilka osób jest odpowiedzialna solidarnie, przedawnienie tego roszczenia wobec każdego z dłużników może nastąpić w różnym terminie. Zgodnie bowiem z art. 372 kc przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia w stosunku do jednego z dłużników solidarnych nie ma skutku względem pozostałych współdłużników. Z treści ww. przepisu jednoznacznie wynika, że czynności podejmowane wobec jednego z dłużników solidarnych, które skutkują przerwaniem biegu terminu przedawnienia nie wpływają na przerwanie biegu terminu przedawnienia wobec pozostałych współdłużników. Taki sam skutek prawny następuje w przypadku przerwania biegu terminu przedawnienia wyłącznie wobec wystawcy weksła własnego w odniesieniu do poręczyciela - art. 71 ust. 2 prawa wekslowego.

W sprawie bezsporny jest fakt, że strona powodowa podejmowała czynności skutkujące przerwaniem biegu terminu przedawnienia wyłącznie wobec kredytobiorcy spółki (...)

z.o.o. Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności (...) został złożony wyłącznie wobec kredytobiorcy, również wyłącznie wobec kredytobiorcy strona powodowa złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji. Przerwanie biegu terminu przedawnienia wobec kredytobiorcy nie skutkowało przerwaniem biegu terminu przedawnienia wobec poręczyciela - art. 372 kc.

Pierwszą czynnością jaka została podjęta wobec pozwanej (poręczyciela), która potencjalnie mogła prowadzić do przerwania biegu terminu przedawnienia było wystąpienie z powództwem z niniejszej sprawie, co miało miejsce w dniu 19.05.2014 r. Zobowiązanie z umowy kredytu miało być spłacone najpóźniej do 22.06.2010 r., a co za tym idzie wystąpienie z powództwem w dniu 19.05.2014 r. nastąpiło po upływie terminu przedawnienia, który upłynął w dniu 22.06.2013 r. Strona powodowa, mimo że to na niej spoczywał ciężar dowodu przerwania biegu terminu przedawnienia wobec pozwanej nie wykazała, że w okresie biegu terminu przedawnienia zaistniało zdarzenie skutkujące jego przerwaniem wobec pozwanej.

Reasumując, powołując się na stosunek podstawowy, roszczenie wobec pozwanej uległo przedawnieniu, co też skutkowało oddaleniem powództwa.

W dalszej części swych rozważań Sąd Okręgowy analizował, czy roszczenie z weksła wobec pozwanej uległo przedawnieniu, albowiem w treści weksła jako datę płatności wskazano dzień 18.04.2014 r.

Strona powodowa wypełniła weksel gwarancyjny wystawiony przez spółkę (...) z o.o. Weksel stanowiący podstawę powództwa był wekslem in blanco wystawionym w celu zabezpieczenia zwrotu kredytu, a jego wręczeniu towarzyszyło sporządzenie deklaracji upoważniającej stronę powodową do wypełnienia weksła i określającej sposób jego wypełnienia. Zgodnie z art. 30 prawa wekslowego zapłatę weksła można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba podpisana na wekslu. W myśl art. 32 ustawy poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo jak ten, za kogo poręczył. Prawo wekslowe nie określa, jakimi zarzutami może zasłaniać się wobec posiadacza weksła poręczyciel wekslowy. Skoro jednak odpowiada tak samo, jak ten za kogo poręczy! przysługuje mu prawo podnoszenia także wszelkich zarzutów, jakie przysługują tej osobie. Pozwana wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa podniosła przede wszystkim zarzut przedawnienia roszczenia strony powodowej, wskazując, że ze stosunku podstawowego termin przedawnienia roszczenia upłynął w dniu 22.06.2013 r.

Pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty podniosła, iż weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym, tj. po przedawnieniu roszczenia wobec niej. Strona powodowa wypełniła weksel w dniu 19.03.2014 r. Teoretycznie zatem zobowiązanie z weksła nie uległo przedawnieniu. Nie oznacza to jednak, że pozwana jako poręczyciel wekslowy nie może dążąc do zwolnienia się ze zobowiązania wekslowego podnosić zarzutu wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem wekslowym - wypełnienia weksła po upływie terminu przedawnienia.

Wypełnienie weksła po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego jest wypełnieniem weksła niezgodnie z deklaracją wekslową. W konsekwencji osoba, która złożyła podpis na wekslu in blanco - w razie uzupełnienia weksła po upływie terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu - może powoływać się, że nie jest zobowiązana wekslowo.

Poręczycielowi wekslowemu przysługują wobec wierzyciela takie zarzuty, które przysługują osobie, za którą poręczył. Zarzut uzupełnienia weksła po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego przysługuje także poręczycielowi. Mając na uwadze fakt, że każdy z dłużników wekslowych ponosi samodzielną odpowiedzialność, a przerwanie biegu terminu przedawnienia wobec jednego z dłużników nie wywołuje skutków wobec pozostałych (art. 71 ust. 2 prawa wekslowego), należy przyjąć, iż zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem (po upływie terminu przedawnienia) będzie przysługiwał temu dłużnikowi, wobec którego zobowiązanie ze stosunku podstawowego uległo przedawnieniu przed wypełnieniem weksła, chociażby wobec innych dłużników w chwili jego wypełnienia nie było jeszcze przedawnione.

Jest poza sporem, że roszczenie wynikające z umowy kredytu z dnia 23.06.2009 r. zawartej między stroną powodową, a wystawcą weksła stało się wymagalne najpóźniej w dniu 22.06.2010 r. od tego czasu rozpoczął bieg trzyletni termin przedawnienia. Skierowanie przez wierzyciela wniosku o nadanie klauzuli wykonalności (...) czy też wniosku o wszczęcie egzekucji stanowiło czynność skutkującą przerwaniem biegu wyłącznie w stosunku do kredytobiorcy. Przerwa biegu przedawnienia nie dotyczyła jednak poręczycieli wekslowych, których odpowiedzialność jest z wystawcą solidarna. Z zasad tak ukształtowanej odpowiedzialności wynika, że dokonanie jakiegokolwiek czynności wymienionej w art. 123 § 1 pkt 1 kc przeciwko jednemu z ewentualnych podmiotów odpowiadających solidarnie nie przerywa biegu przedawnienia w stosunku do pozostałych dłużników.

Podsumowując, pozwana skutecznie podniosła zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem wekslowym, tj. po upływie terminu przedawnienia zabezpieczonego nim roszczenia ze stosunku podstawowego. Uwzględnienie przez Sąd zarzutu przedawnienia zgłoszonego przez pozwaną roszczenia oznaczało, że strona powodowa utraciła możliwość skutecznego dochodzenia roszczenia objętego pozwem.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości. Skarżący rozstrzygnięciu zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego - art. 32 prawa wekslowego poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na wadliwym przyjęciu przez Sąd, iż w powództwie o zapłatę z weksła pozwanemu poręczycielowi wekslowemu, który nie jest stroną zabezpieczonego w ten sposób prawnego stosunku podstawowego przysługuje względem wierzyciela wekslowego możliwość skutecznego podniesienia zarzutu osobistego ze stosunku podstawowego w postaci przedawnienia wobec niego (poręczyciela wekslowego) roszczenia z tego stosunku, mimo że nie jest on jego stroną, a przez to zobowiązany osobiście na tej podstawie i w wyniku tego przyjęcie, że możliwość uzupełnienia weksła wobec jego poręczyciela przedawnia się w ciągu 3 lat od chwili, gdy roszczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne o ile później nie nastąpiło wobec niego przerwanie biegu przedawnienia,
- błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść orzeczenia polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że pozwana jest solidarnie z kredytobiorcą zobowiązana z umowy kredytowej, której nie jest stroną, a przez to, że termin przedawnienia roszczenia wobec niej winien być liczony począwszy od dnia wymagalności zobowiązania kredytowego i w tym terminie winno nastąpić dochodzenie wobec niej roszczeń na podstawie weksła i w konsekwencji brak przyjęcia, że bieg przedawnienia roszczenia o zapłatę z weksła przeciwko poręczycielowi

niebędącemu stroną stosunku podstawowego nie może rozpocząć się przed uzupełnieniem weksla in blanco i w konsekwencji naruszenie prawa materialnego - art. 372 kc przez błędne jego zastosowanie,

- naruszenie prawa materialnego - art. 32 zd. 1 prawa wekslowego przez jego niewłaściwe zastosowanie w sprawie polegające na bezpodstawnym uznaniu przez Sąd, że przerwanie przez powoda biegu przedawnienia ze stosunku podstawowego względem spółki (...) z o.o. nie wywołuje skutku wobec pozwanej w zakresie oceny, czy uzupełnienie weksla było zgodne z porozumieniem wekslowym, a w konsekwencji na niezasadnym przyjęciu, że roszczenie wynikające ze stosunku podstawowego wobec poręczyciela było przedawnione w chwili uzupełnienia przez powoda weksla in blanco, a powód uzupełniając weksel in blanco nie był uprawniony do jego wypełnienia także wobec pozwanej co było konsekwencją błędnego przyjęcia, że roszczenie ze stosunku podstawowego przedawnia się także i osobno wobec poręczyciela niezależnie od braku przedawnienia wobec zobowiązanego z pierwotnej umowy,
- naruszenie prawa materialnego - art. 10 prawa wekslowego poprzez przyjęcie, że weksel został uzupełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym, gdyż zabezpieczony nim stosunek podstawkowy był w chwili uzupełnienia weksla przedawniony,
- naruszenie prawa materialnego - art. 47 prawa wekslowego poprzez błędne przyjęcie, że przed wypełnieniem weksla istniała solidarna odpowiedzialność kredytobiorcy o poręczyciela wekslowego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości poprzez utrzymanie w' mocy w całości nakazu zapłaty z dnia 18.07.2014 r., z zasądzeniem od pozwanej na rzecz powoda kosztów' procesu za obie instancje, w tym kosztów' zastępstwa procesowego w'g norm przepisanych. - k. 177-181

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów' postępowania według norm przepisanych. - k. 189-193

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda okazała się zasadna.

Sąd Apelacyjny uznaje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy za prawidłowe i przyjmuje je za własne. Nie sposób natomiast zgodzić się z argumentacją Sądu I instancji.

Na wstępie należy podkreślić, że splata kredytu udzielonego umową z dnia 23.06.2009 r. przez powodowy Bank kredytobiorcy - spółce (...) z o.o. została zabezpieczona na kilka sposobów:

- wekslem in blanco wystawionym przez kredytobiorcę ((...) spółkę z o.o.) poręczonym przez pozwaną A. S., do którego wystawiona została deklaracja wekslowa z 23.06.2009 r.
- hipoteką kaucyjną do kwoty 200.900 zł na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego położonym w N. ul. (...) (nr kw (...)) należącym do pozwanej A. S.,
- cesją praw z polisy ubezpieczeniowej ww. lokalu mieszkalnego,
- klauzulą potrącenia wierzytelności z rachunku (...) należącego do kredytobiorcy, w ramach którego udzielono przedmiotowego kredytu. - k. 8, 14-16

Z powyższego wynika, że pozwana nie była stroną umowy kredytu — ani kredytobiorcą, ani poręczycielem cywilnym - odpowiadającą za niespłacony przez spółkę (...) z o.o. kredyt, co czyniłoby ją wraz z kredytobiorcą dłużnikiem solidarnym w rozumieniu art. 366 kc. Zatem rozważanie odpowiedzialności pozwanej z odwołaniem się do przepisów" o zasadach odpowiedzialności solidarnej opartej na przepisach kodeksu cywilnego nie było zasadne.

Pozwana jest wyłącznie poręczycielką wekslową i jej odpowiedzialność musi być analizowana wyłącznie na gruncie przepisów' prawa wekslowego. Niewątpliwie pozwana jest współdłużnikiem solidarnym, ale z tytułu zobowiązania wekslowego z mocy art. 32 i 47 prawa wekslowego.

Błędny jest pogląd Sądu I instancji, że poprzez udzielenie poręczenia wekslowego pozwana stała się współdłużnikiem solidarnym z tytułu zobowiązania ze stosunku podstawowego i bieg terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego rozpoczął bieg wobec pozwanej z dniem 22.06.2010 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego przedawnienie ze stosunku podstawowego wobec pozwanej w ogóle nie biegło, bo nie była ona stroną tego stosunku prawnego.

Zarówno w literaturze, jak i w orzecznictwie w zakresie wzajemnych relacji pomiędzy roszczeniem ze stosunku podstawowego a roszczeniem z weksła in blanco dominuje pogląd, że zobowiązanie wekslowe ma być samodzielny. Także poręczenie wekslowe jest zobowiązaniem samoistnym, niezależnym od zobowiązania głównego. Daje temu wyraz między innymi art. 7 prawa wekslowego. Wobec tego, czym innym jest przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego, a czym innym przedawnienie wekslowe. Obie instytucje różnią się istotnie między innymi, co do początku biegu przedawnienia. Termin przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, zgodnie z regułą art. 120 k.c., rozpoczyna bieg od dnia, w którym świadczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne. Początek biegu terminu przedawnienia roszczenia z weksła własnego skierowanego przeciwko wystawcy weksła własnego, zgodnie z art. 70 w związku z art. 103 i 104 prawa wekslowego, liczy się od dnia płatności weksła (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 1937 r., C II 3198/96, PPH 1937/1657; z dnia 5 lutego 1980 r., IV PR 376/79, OSNP 1980/9/173; z dnia 24 maja 2005 r., V CK 652/04, niepubl.). Tę samą zasadę stosuje się do weksli in blanco (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1938 r., C II 2385 /37, OSP 1938, poz. 539; z dnia 25 lutego 1938 r., C II 2245/37, OSP 1938, poz. 536; z dnia 21 maja 1981 r., IV PRN 6/81, OSNC 1981/11/225; z dnia 4 czerwca 2003 r., I CKŃ 434/01, niepubl.). Przedawnienie praw z weksła in blanco nie rozpoczyna biegu do czasu jego wypełnienia. Przedawnienie roszczenia z weksła wręczonego bez wypełnienia daty płatności i bez zastrzeżeń, co do tej daty, rozpoczyna się z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1938 r.). Tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19.12.2007 r., V CSK 323/07, LEXnr 361457.

Z art. 32 i 47 prawa wekslowego wynika, iż poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył, a odpowiedzialność poręczyciela wekslowego wobec wierzyciela, posiadacza weksła, jest solidarna wraz z innymi dłużnikami zobowiązania wekslowego. Należy podkreślić, że w przypadku weksła in blanco źródłem zobowiązania wekslowego osoby podpisanej na blankiecie jest umowa. Zobowiązanie to i odpowiadające mu roszczenie powstaje jednak dopiero po uzupełnieniu blankietu przez uprawnioną osobę zgodnie z treścią otrzymanego upoważnienia. Poręczenie wekslowe nie jest instytucją służącą zabezpieczeniu zapłaty długu podstawowego, stanowiącego *causę* dla wystawienia weksła in blanco, a jedynie instytucją służącą zabezpieczeniu zapłaty długu wekslowego, zwiększa on bowiem prawdopodobieństwo realizacji weksła. Przepis art. 47 i pozostający z nim w ścisłej relacji przepis art. 71 prawa wekslowego odnosi się wyłącznie do roszczeń wekslowych, które powstają dopiero z momentem wypełnienia weksła in blanco. Przed wypełnieniem weksła in blanco wierzyciel nic ma wobec poręczyciela wekslowego żadnego roszczenia (ani wekslowego ani ze stosunku podstawowego).

Z powyższego wynika potrzeba precyzyjnego ustalenia podstawy odpowiedzialności pozwanej oraz rozdzielenie kwestii przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego oraz przedawnienia roszczenia wekslowego.

Przyjąć należy, że roszczenie powodowego Banku oparte na wekslu in blanco wobec wystawcy weksła in blanco (spółki (...)) z o.o.), jak i wobec poręczyciela wekslowego (pozwanej A. S.) powstało dopiero z dniem uzupełnienia weksła in blanco oraz upływem wskazanego w nim terminu płatności. Do tego momentu nie mógł rozpocząć się bieg terminu przedawnienia roszczenia wekslowego skoro jeszcze roszczenie to nie powstało.

Zgodnie z art. 70 prawa wekslowego, roszczenia wekslowe przeciwko akceptantowi, wystawcy weksła własnego oraz ich poręczycielom przedawniają się z upływem lat trzech , licząc od dnia płatności weksła. Zatem bieg terminu przedawnienia wekslowego w niniejszym przypadku rozpoczął biec od dnia 18.04.2014 r., bo ta data została wskazana jako termin płatności weksła. Przerwanie i zawieszenie biegu przedawnienia wszelkich roszczeń wekslowych wywołują

zdarzenia określone w prawie powszechnym (art. 71 prawa wekslowego), tj. w przepisach art. 121 i 123 k.c. W niniejszej sprawie pozwana nie wykazała, aby w jej przypadku doszło do przerwania albo zawieszenia biegu terminu przedawnienia roszczenia wekslowego przed wytoczeniem niniejszej sprawy, czyli przed dniem 19.05.2014 r. (data złożenia pozwu). Zatem roszczenie wekslowe nie uległo przedawnieniu.

W sprawie bezspornym jest, że roszczenie ze stosunku podstawowego wobec kredytobiorcy (wystawcy weksła in blanco) nie jest przedawnione do chwili obecnej (tym bardziej nie było przedawnione w chwili wypełnienia weksła in blanco w dniu 19.03.2014 r.) albowiem co najmniej dwukrotnie dochodziło do przerwania biegu terminu przedawnienia - poprzez uzyskanie sądowej klauzuli wykonalności na (...) (25.01.2011 r.) oraz poprzez wszczęcie postępowania egzekucyjnego (20.06.2012 r.). Wynika z tego, że w chwili wypełnienia weksła in blanco przez powoda w dniu 19.03.2014 r., jak i w dniu płatności weksła wpisanym przez wierzyciela wekslowego, tj. 18.04.2014 r., roszczenie ze stosunku podstawowego wobec wystawcy weksła nie było przedawnione. Ma to istotne znaczenie w sprawie.

W wyroku z dnia 1 grudnia 2010 r., sygn. I CSK 181/10, Lex nr 818 560) Sąd Najwyższy podkreślił, że w sytuacji dochodzenia roszczenia wyłącznie na podstawie weksła, należy odróżnić zarzut przedawnienia roszczenia wekslowego, mający źródło w art. 70 prawa wekslowego i zaliczany do tzw. zarzutów obiektywnych, od zarzutu przedawnienia roszczenia ze stosunku będącego podstawą wystawienia weksła, zaliczany w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego do tzw. zarzutów subiektywnych, mieszczących się w zarzucie wypełnienia weksła in blanco niezgodnie z deklaracją wekslową. Obie instytucje różnią się istotnie, w szczególności co do początku biegu terminu przedawnienia, o czym była mowa wyżej.

Skoro kwestia przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego w odniesieniu do weksli in blanco, łączona jest w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego z upoważnieniem do wypełnienia weksła, to należy rozważyć czy weksel in blanco wystawiony przez spółkę (...) z o.o. i poręczony przez pozwaną stanowiący podstawę roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową z dnia 23.06.2009 r. i to nie tylko co do kwestii przedawnienia roszczenia ale także w pozostałym zakresie.

Podzielić należy stanowisko wyrażone w wyrokach z dnia 19 listopada 2004 r, V CK 228/04 (OSP 2005/11/130), z dnia 24 listopada 2005 r. IV CK 236/05, z dnia 15 lutego 2006 r. IV CSK 15/05, z dnia 14 lipca 2006 r. II CSK 75/06 i z dnia 14 lutego 2008 r. II CSK 522/07 (nie publ.), że w świetle art. 10 prawa wekslowego weksel in blanco może być wypełniony jedynie zgodnie z upoważnieniem osoby na nim podpisanej, a wykładnia tego upoważnienia (deklaracji wekslowej) odbywa się na zasadach ogólnych art. 65 k.c., które, ze względu na ścisłą więź istniejącą pomiędzy zobowiązaniem wekslowym, a zobowiązaniem zabezpieczonym wekslem in blanco, prowadzą do wniosku, iż treścią upoważnienia objęte jest jedynie uzupełnienie weksła przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Wypełnienie weksła po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego jest zatem wypełnieniem weksła niezgodnie z deklaracją wekslową i osoba podpisana na wekslu może podnieść taki zarzut w ramach zarzutów przewidzianych w art. 10 prawa wekslowego wskazując, że z tego względu jej zobowiązanie wekslowe nie powstało.

Na podstawie deklaracji wekslowej z dnia 23.06.2009 r. powodowy Bank miał prawo, w razie niedotrzymania terminów spłaty wynikających z umowy kredytu, wypełnić weksel w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu wystawcy wobec Banku łącznie z odsetkami, prowizją i kosztami oraz weksel ten opatrzyć datą płatności według swego uznania, zawiadamiając wystawcę listem poleconym za zwrotnym poświadczeniem odbioru na wskazany adres najpóźniej na 7 dni przed terminem płatności. - k. 14 Powyższe upoważnia do stwierdzenia, że weksel in blanco stanowiący podstawę żądania pozwu został wypełniony przez powodowy Bank zgodnie z deklaracją wekslową i z całą pewnością przed upływem terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego skoro roszczenie to nie jest przedawnione do chwili obecnej. Ponieważ w deklaracji wekslowej nie było zastrzeżeń co do oznaczenia daty płatności weksła wskazanie daty na dzień 18.04.2014 r. również należy uznać za wypełnienie weksła zgodnie z deklaracją wekslową.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji zagadnienia występujące w sprawie niniejszej i w sprawie IV CSK 371/10 (Lex nr 784973) nie może być potraktowane jako tożsame. W sprawie IV CSK 371/10 Sąd Najwyższy przyjął w swych rozważaniach jakoby pozwana była poręczycielką kredytu, dlatego też mogła powoływać się na przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego przeciwko mej, pomimo tego, że roszczenie przeciwko kredytobiorcom nie uległo przedawnieniu, gdyż bieg tego przedawnienia został przerwany na skutek skierowania przeciwko nim postępowania egzekucyjnego. Tymczasem w niniejszej sprawie zgodnie ze stanem faktycznym przyjęto, że pozwana A. S. jest wyłącznie poręczycielką wekslową. Przedawnienie ze stosunku podstawowego wobec pozwanej nie biegło, gdyż nie była ona ani stroną umowy kredytu ani poręczycielem cywilnym tego stosunku.

Reasumując, Sąd Apelacyjny przyjął, że weksel in blanco został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową (przed przedawnieniem roszczenia ze stosunku podstawowego, z właściwą datą jego płatności), roszczenie z weksła nie uległo przedawnieniu, a to rodziło obowiązek zapłaty przez pozwaną sumy wekslowej.

Trafnie przyjął Sąd Okręgowy w oparciu o wyciąg z ksiąg bankowych na dzień 18.04.2014 r., że zadłużenie dłużników: dłużnika głównego oraz pozwanej jako dłużnika solidarnego z tytułu poręczenia wekslowego wynosiło 300.454,04 zł.
- k. 11

Kierując się powyższymi okolicznościami Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie w całości i w związku z tym zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty z dnia 18.07.2014 r. - art. 386 § 1 kpc.

Z mocy art. 350 kpc sprostowano oczywistą omyłkę pisarską w nazwisku pozwanej w wyroku z dnia 30.11.2015 r.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 i 108 par.

kpc.

SSA Jerzy Geisler SSA Ewa Staniszevska SSA Hanna Małaniuk